κεν ὡς ἀνεξερεύνητα τοῦ Θεοῦ τὰ κρίματα. καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἀνεξιχνίαστοι. μεγάλην ἀγάπην καὶ εὐσπλαγχνίαν ἔδειξε πρὸς ἡμᾶς ὁ παναγαθος καὶ πολυέλεος κύριος, νὰ δώσῃ τὸν ἑαυτόν του λύτρον διὰ ἡμᾶς. διὰ νὰ μᾶς εὐγάλῃ ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς. ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν εἰς λύτρωσιν. ἀπὸ τὴν ἔχθραν εἰς φιλείαν καὶ γνησιότητα. καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ μᾶς ἐξαγόρασεν ἀπὸ τὴν κατάραν τῆς ἁμαρτίας διὰ ἡμᾶς κατάρα γενόμενος, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολαύσωμεν. διὰ νὰ μὴν εἴμεσθεν πλέον δοῦλοι, ἀλλὰ ἐλεύθεροι. νὰ μὴ περιπατοῦμεν ἔτι νὰ φρονοῦμεν σαρκικά, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. νὰ πολιτευώμεσθεν μὲ δικαιοσύνην καὶ ὁσιότητα. μὲ ἀγάπην καὶ πραότητα. μὲ μακροθυμίαν καὶ χρηστότητα. καὶ μᾶς ἡγίασεν. ἐδόξασεν ἐν ἁγίῳ πνεύματι, διὰ νὰ περιπατήσωμεν καὶ τὴν ζωήν, καθαρὰν καὶ ἄμεμπτον. λοιπὸν τί νὰ ἀνταποδώσωμεν καὶ ἡμεῖς τῷ κυρίῳ οἱ ἀχρεῖοι δοῦλοι καὶ ἀγνώμονες. ποίαν ἀντάμειψιν νὰ τοῦ κάμωμεν διὰ τόσας εὐεργεσίας καὶ χάριτας, ὁποῦ μᾶς ἠξίωσεν ὁ παναγαθος; ἂς τοῦ εὐχαριστήσωμεν. ἂς τὸν προσκυνήσωμεν, προσφέροντες τὰ μύρα καὶ τοὺς ὕμνους ὡς δῶρα μὲ φόβον πολὺν καὶ εὐλάβειαν. ἂς τὸν ἀγαπήσωμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας ἕως θανάτου ὑποθάνωμεν διὰ τὴν ἀγάπην του. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ φιλάνθρωπος ὡς ἄνθρωπος ἀπέθανε διὰ λόγου μας. ἂς φυλάξωμεν τὰς ἁγίας του ἐντολὰς καὶ προστάγματα, ἂς φυλαχθοῦμεν καθαροὶ ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος προσφέροντες αὐτοῦ πράξεις ἀγαθάς. πίστιν ἀγάπην ἐλπίδα, καὶ ὑπομονήν. συντριμμὸν καρδίας. κατανύξεως δάκρυα. συνειδήσεως κάθαρσιν. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν. ἂς μισήσωμεν πᾶσαν ἁμαρτίαν, καὶ μάλιστα τὴν πλεονεξίαν. νὰ τοῦ δουλεύσωμεν μὲ πᾶσαν γνῶσιν καὶ σύνεσιν. διὰ νὰ ἀξιωθοῦμεν νὰ τὸν ἀπολαμβάνωμεν ἐκτυπώτερον καὶ βεβαιότερον εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ὡς καὶ ἐδῶ τὸν μεταλαμβάνομεν εἰς τὴν ἱερὰν τῆς ἐκκλησίας τράπεζαν. πλὴν διὰ τὸ παρὸν ἂς εὐφρανθῶμεν ἐτούτας τὰς ὀκτὼ ἡμέρας ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου. ἡ τράπεζα γέμει, ὅλοι τρυφήσατε ὁ μόσχος εἶναι πολύς, καὶ μὴν εὔγῃ τινὰς πεινασμένος καὶ ἄγευτος. ὅλοι ἀπολαύσατε τὸ συμπόσιον. λάβετε τὸν πλοῦτον τῆς θείας χρηστότητος. κοινωνήσατε τοῦ μύρου τῆς χάριτος. ἀντλήσατε πάντες ἀπὸ τὴν ἀκένωτον πηγὴν τοῦ σωτῆρος μας, καὶ εὐφράνθητε. γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. μὴ κλαίῃ τινὰς πῶς εἶναι πτωχὸς καὶ ἄπορος. ὅτι ὁ δεσπότης Χριστὸς μᾶς ἐπλούτισε μὲ τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας του. τὸν ὁποῖον εἰς ὅλους μας ἐκοινώνησε διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγαθότητα. μὴν ὀδύρεσθε πταίσματα οἱ ἁμαρτήσαντες, ὅτι ἀνέτειλεν ἀπὸ τοῦ δεσπότου τὸν τάφον συγγνώμη καὶ ἄφεσις. μὴ φοβεῖσθε πλέον τὸν θάνατον ὅτι ὅλους μᾶς ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὴν φθορὰν τοῦ θανάτου τοῦ σωτῆρος ὁ θάνατος. καὶ μᾶς εὔγαλεν ἀπὸ τὸν ᾅδην, μὲ τὴν ἀμαχόντου καὶ παντοδύναμον δύναμιν, ἁρπάσας ἡμᾶς ἀπὸ τὴν δυναστείαν τοῦ δαίμονος. καὶ μᾶς ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ τυραννίδα του. ἐκρεύσευσε τὸν ᾅδην, καὶ τὸν ἐρήμαξεν ἐκεῖνος ὁποῦ θεληματικῶς εἰς αὐτὸν ἐκατέβηκεν. ἐπικράνθη ὁ ᾅδης γευσάμενος τῆς τιμίας καὶ ἁγίας σαρκὸς τοῦ δεσπότου μας. τοῦτο προφητεύων ὁ Ἠσαΐας ἐβόησεν. ἐπικράνθη ὁ ᾅδης συναντήσας σοι κάτωθεν. ἐπικράνθη, διατὶ ἐκατηργήθη καὶ ἐδεσμεύθηκεν. ἐπικράνθη, διατὶ ἐνεπαίχθη καὶ ἐγε- λάστηκεν.

ἔλαβε σῶμα. καὶ ἐκεῖνο ἦτον θεῖον καὶ ἄφθαρτον. ἔλαβε γῆν. καὶ ἐκείνη ἦτον οὐρανὸς ἀδιάφθορος. ἔλαβεν ἐκεῖνο ὁποῦ ἔβλεπε. καὶ ἔπεσεν ἀπ᾽ ἐκεῖ ὁποῦ δὲν ἔβλεπεν. ἐκατάπιεν αὐτὸν ἀγνοῶντας ὁ θάνατος. καὶ ὕστερα τὸν ἐγνώρισεν. ἐκατάπιε ζωήν. καὶ ὑπὸ τῆς ζωῆς κατεπόθη. ἐκατάπιε τὸν ἕνα μὲ τοὺς πολλοὺς καὶ διὰ τὸν ἕνα ὅλους ἀπολέσειν. ἅρπαξε τὸ κυνήγι ὡς λέοντας, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἐσυντρίφθησαν. ὅτι διὰ τὴν ἁμαρτίαν, εἶχε κατὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὁ θάνατος δύναμιν. καὶ δὲν εὑρίσκοντας εἰς τὸν Χριστὸν παραμικρὸν ποσῶς ἁμάρτημα, ἔμεινεν ἄπρακτος ὅλος καὶ ἀνενέργητος. ἡ ἁμαρτία εἶναι κέντρον τοῦ θανάτου. ὁ δὲ κύριος ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν. οὐ δὲ εὑρέθη δόλος ποσῶς εἰς τὸ στόματου. λοιπὸν ἁρμόζει νὰ λέγωμεν. ποῦ εἶναι τὸ κέντρον σου θάνατε; ποῦ εἶναι ᾅδη τὸ νῖκός σου; ἀνέστη Χριστός, καὶ σὺ ἐγίνης αἰχμάλωτος. ἀνέστη Χριστός, καὶ χαίρουσιν ἄγγελοι. ἀνέστη Χριστός, καὶ οἱ δαίμονες ἔπεσον. ἀνέστη Χριστὸς καὶ φθορᾶς ἐλυτρώθημεν. κατάρας ἐρρύσθημεν. καὶ μὲ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, ἀνεστάθημεν καὶ ἐζωώθημεν ἅπαντες. Χριστὸς γὰρ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. λοιπὸν ἐπειδὴ ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι χαρμόσυνος καὶ εὐφρόσυνος, ἂς εὐφρανθῶμεν ὅλοι ἀγαλλιώμενοι. καὶ ἂς λαμπρυνθοῦμεν εἰς τὴν μεγάλην ταύτην πανήγυριν. καὶ διὰ τὴν χαρὰν τῆς ἀναστάσεως τοῦ σωτῆρος μας, ἂς συγχωρήσωμεν τοῖς ἀδελφοῖς μας ὅλα τὰ πταίσματα, καθὼς ἐσυγχώρησε τὰ ἐδικά μας αὐτὸς ὁ μακρόθυμος. καὶ διὰ τὴν ἀγάπην του ἂς φιλήσωμεν ἐκείνους, ὁποῦ μᾶς μισοῦσι. καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἂς τοὺς συγχωρήσωμεν. ναὶ ἀγαπημένοι ἀδελφοί, καθὼς κάμνομεν ἔξωθεν, ἂς εἶναι καὶ ἡ καρδία μας καθαρὰ καὶ ἄδολος ἔσωθεν. διὰ νὰ λάβωμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὸν Θεὸν τελείαν τὴν ἄφεσιν. καὶ ἀκούσατε τὴν αἰτίαν τοῦ ἀσπασμοῦ, ὁποῦ κάμνομεν. καὶ φιλοῦμεν πρῶτον τὴν ἁγίαν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, τὸν τίμιον σταυρόν, καὶ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον. καὶ ὕστερα ἕνας τὸν ἄλλον μας. διὰ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ πρώτου Ἀδάμ, ὁποῦ ἐπαρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ πλάστου καὶ ποιητοῦ. καὶ ἠθέλησε νὰ γένῃ θεός, ἐγίνη ἔχθρα μεγάλη ἀνάμεσον τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. καὶ ἦλθεν εἰς ὅλους μας δικαίως ὁ θάνατος. ὡς κληρονόμοι, ὁποῦ εἴμεσθεν τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, καὶ τῆς αὐτοῦ παραβάσεως. καὶ ἦσαν ὅλοι οἱ προπάτορες ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καλοὶ καὶ κακοὶ τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ θανάτου ὑπόδικοι. ὅτι καθὼς ὅταν ἔχῃ μία μηλαία εἰς τὴν ῥίζαν σκώληκα, κάμνει τὰ μῆλα ἀσθενισμένα καὶ ἄγουρα. καὶ δὲν εἶναι εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως εὐπρόσδεκτα. οὕτω καὶ ἡμεῖς διὰ τὴν κακοσύνην τῆς ῥίζας, ἤγουν τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας, ἐμείναμεν ἀπρόσδεκτοι εἰς τὸν θεὸν καὶ πατέρα, ἕως ὅτου ἐσυγκατέβη ὁ υἱὸς καὶ λόγος του διὰ τὴν πολλὴν εὐσπλαγχνίαν του. καὶ μὲ τὸ πάθος του μᾶς ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον. καθὼς τὸ μαρτυρᾷ ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης εἰς τὴν ὀκτώηχον λέγωντας. διὰ ἑνὸς μὲν ἀνθρώπου τοῦ πρώτου Ἀδάμ, πάλαι εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν ὁ θάνατος. καὶ δι᾽ ἑνὸς τὸ δεύτερον ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πεφανέρωται. τώρα γοῦν, ὁποῦ ἀνεστάθη ὁ δεσπότης μας Χριστός, καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὰ οὐράνια θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ἐγίνη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πατέρα μεσίτης μας. καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε, νὰ μᾶς συγχωρήσῃ τὸ μέγα ἀνόμημα. καὶ οὕτως ἐγένετο. καὶ διὰ τοῦτο κάμνομεν πρῶτον τὸν ἀσπασμὸν μὲ τὴν ἁγίαν εἰκόνα εἰς σημεῖον πῶς γίνεται ἀγάπη ἀνάμεσον ἡμῶν καὶ τῆς θείας μεγαλειότητος. καὶ ἡ παλαιὰ ἔχθρα ἐκατελύθηκε. δεύτερον δὲ φιλοῦ-